

Aamunavaus yläkouluihin

Rasismi syntyi 1500-luvulla, kun valkoiset länsimaalaiset halusivat oikeuttaa valloittamiensa siirtomaiden luonnonvarojen ja väestön riistämisen. He jaottelivat ihmiset erilaisten ominaisuuksien, kuten ihonvärin mukaan ja keksivät tarinan, että valkoiset ihmiset ovat parempia ja kehittyneempiä kuin muut. Ja että sillä verukkeella valkoiset saisivat kohdella muita epäoikeudenmukaisesti ja hyötyä siitä itse. Tätä valheellista tarinaa kerrottiin niin kauan, että osa ihmisistä uskoo siihen edelleen. Sitä kutsutaan rasismiksi. Se vaikuttaa meihin maailman epäoikeudenmukaisina rakenteina ja ennakkoluuloina, joita toistamme usein tiedostamattamme.

Toinen valheellinen tarina on se, että Suomessa olisi aina ollut vain yksi kansa, yksi kieli ja yksi uskonto. Suomi on aina ollut monikulttuurinen maa ja täällä on aina asunut erilaisia vähemmistökansoja, kuten esimerkiksi saamelaisia, tataareja ja romaneja. Suomeen on syntynyt ajan saatossa myös uudempia vähemmistöryhmiä, kuten afrosuomalaiset. Sekä vanhat että uudet vähemmistöryhmät ovat rodullistettuja, eli usein heidät nähdään jonkin muun kulttuurin tai maan edustajina, kuin Suomen. Usein heihin liitetään esimerkiksi ihonvärin tai oletetun etnisen taustan takia oletuksia, stereotyyppioita ja ennakkoluuloja. Nämä keksityt ominaisuudet juontavat juurensa peloista, vitseistä tai vanhoista uskomuksista, eivätkä ne siis pidä paikkaansa.

Monella meistä Suomessa asuvista ja suomalaisista on sukujuuria maan rajojen ulkopuolelta. Osalla juuret näkyvät esimerkiksi ihonvärissä tai puhutussa kielessä. Osalla juuret eivät ole näkyvillä lainkaan. Ihmisen ulkonäön perusteella ei siis voi päätellä millainen hän on, mitä hän tietää, mistä hän tykkää tai edes missä hän on syntynyt.

Jokaisella on oikeus olla oma itsensä ja omalla tavallaan suomalainen. Muiden ihmisten hyväkin tarkoittavat kommentit ja kysymykset alkuperästä voivat loukata ja aiheuttaa tunteen, ettei kuulu tänne.

Jokaisella on myös oikeus tuntea ylpeyttä juuristaan, olivatpa ne pelkästään Suomesta tai sen vähemmistökansasta, muualta maailmasta tai vaikkapa useammasta kulttuurista. Kaikissa kulttuureissa on hyviä ja rikastuttavia puolia, eikä yksikään kulttuuri ole muita parempi. Eri kulttuurit saavat myös näkyä ja kuulua, ja jokaisella on oikeus tuoda esiin omaa taustaansa, esimerkiksi pukeutumisellaan tai vaikka kuuntelemalla kotikielistä musiikkia. Jokainen ihminen on kuitenkin omanlaisensa, ja saa itse päättää, kuinka tärkeitä oman perheen tai suvun kulttuurit, kielet tai uskomukset ovat itselle.

Moni koululainen joutuu kokemaan rasismia koulussa. Rasismi voi aiheuttaa kokemuksen, ettei ole arvokas kaveri tai ettei kuulu ryhmään tai ylipäättään Suomeen. Jos kokee koulussa huonommuutta ja häpeää, heikentää se myös oppimista ja onnellisuuden tunnetta. Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen koulunkäyntiin ja yhdenvertaiseen kohteluun.

On tärkeää, että kerrot aina opettajalle, jos näet rasistista käytöstä tai kiusaamista. Se voi olla nimittelyä, väkivaltaa tai ulkopuolelle jättämistä. Se voi olla myös toisen oppilaan kotikulttuurin väheksymistä. Erityisen rohkeaa on, jos uskallat osoittaa tukea rasismin uhriksi joutuneelle. Yritä myös olla tekemättä oletuksia toisesta ulkonäön, puheen tai uskonnon perusteella, ja muista, että me kaikki olemme yksilöitä.

Tämän aamunavauksen on tehnyt Yhteiset Lapsemme ry, joka on rasismia vastaan toimiva ja kulttuurista moninaisuutta puolustava lastenoikeusjärjestö. Toivottavasti aamunavaus antoi sinulle pohdittavaa rasismista ja rohkeutta puuttua siihen sitä nähdessäsi.